

Numărul 11. Oradea-mare 14/26 martie 1899. Anul XXXV.
 Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, dean 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Ioan Bran de Lemény.

Se sting pe rând bărbații cari au avut un rol de frunte în marea operă a renașterii noastre naționale. Apun, fără să-și fi văzut visul cu ochii, fără să se fi ntrupat aspirațiunea pentru care ș-au dat par-tea cea mai bună a ființei lor, pentru care ș-au jertfit toată viața. Și tocmai pentru că ei n'au avut fericirea d'a se fi putut bucură și de succesul deseversit al stăruințelor lor; tocmai pentru că dênșii au îndurat numai greutățile ădilelor de luptă, fără să fi avut și serbătorearea învingerii: figura lor apare în o aureolă ce ne inspiră stimă și devoțiune și mai mare, căci nu egoismul le-a fost steaua conducătoare, ci un ideal sfânt, ridicarea națiunii mult iubite.

Bărbatul, al cărui portret ilustrează pagina aceasta, a făcut parte din acea glorioasă pleiadă a înaintașilor nostri; de aceea ne împlinim o datorie națională dedicând memoriei sale câteva rânduri de recunoștință și de stimă.

Individualitate pronunțată, caracter curat ca cristalul, Român din creșcet până 'n tâlpi, naționalist infocat, bărbat de stat și politician de model, înfățișare și temperament impunător, bun și drept față de orî și cine, în suflet și purtare cavalier, — iată trăsăturile principale ale ființei sale.

Ambițiunea reposatului eră scăparea și ridicarea

bisericeii și a poporului român. Mândria lui eră succesele câștigate în aceasta direcțiune. Pentru sine nimic, decât numai dacă eră și în favorul și spre folosul națiunii sale.

Ioan Bran de Lemény s'a născut în Zerneșci la 1811, din familia nobilă Pap de Lemény et Kozla, originară din districtul Chiorului, din a cărei ramură greco-catolică a eșit episcopul Lemény din Blaș.

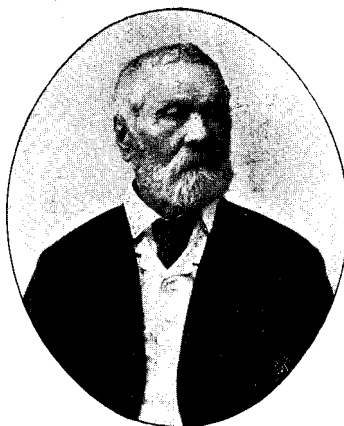
Ș-a început studiile în Blaș, le-a continuat la Sibii și Cluș, unde a terminat cursul de drept; apoi ș-a făcut practica de avocat în Mureș-Oșorhei, unde a obținut și diploma de avocat și la 1837 s'a așezat la Brașov, ca primul avocat român.

Încă de atunci spiritul seii ager ș-a și fixat linia de activitate. A început, dimpreună cu protopopul Popasu, o luptă aprigă în privra Sașilor, cari, rădemași pe privilegiile lor, se opuneau din toate puterile propășirii Românilor.

Rolul seii mai obștesc în mișcările noastre politico-naționale începe inșe de la adunarea de la Blaș, ținută în 3/15 maiu 1848 pe Câmpul libertății,

trimis acolo dimpreună cu Popasu ca reprezentanți ai Românilor din Brașov și din impregiurime. Aici dênșul a fost ales unul din secretarii adunării, membru în deputațiunea însărcinată să înainteze împăratului Ferdinand petițiunea Românilor.

Maî târziu îl vedem făcând parte din comisiunea

IOAN BRAN DE LEMÉNY.

regnicolară, care avea misiunea să stabilească, dimpreună cu delegații dietei din Pesta, condițiunile unirii Transilvaniei cu Ungaria. Dar izbucnind revoluția, înțelegerea nu s'a putut face și membrii români ai comisiunii se rentoarseră cum putură acasă în Transilvania.

Pe timpul revoluției maghiare, a fost și el membru al comitetului național, membru în comisiunea pentru apărarea țării, dându-și concursul puternic la organizarea militară a poporului român, în 19 legiuni cu aproape o sută de mii de ostași.

Una din aceste legiuni era la Brașov, organizată de el, care i-a fost totodată prefectul comandant. Fiind înse trimis ca bărbat de încredere la Viena, a predat comanda viceprefectului Secarescu, rămânând repozatul tot comandant-prefect al legiunii.

După sufocarea revoluției, oferindu-se și Românilor privilegiul d'a intra în funcțiunii, la dorința mai multora, a primit postul de inspector în cercul Branului.

La 1850 a fost chemat la Viena ca bărbat de încredere în comisiunea care avea să stabilească modalitățile dessarcinării pământului; precum și în ancheta pentru introducerea în Transilvania a Codicelui civil austriac. Apoi a fost numit referent de justiție la guvernul civil și militar al Transilvaniei, primul Român acolo; mai târziu, consilier la tribunalul din Sibiiu și după aceea consilier la curtea de apel din Sibiiu.

La 1861 Românii făgărășeni, cerând căpitan suprem din sinul națiunii române, atare fu numit Ioan Bran de Lemény, care a organizat districtul românește, aplicând o mulțime de tineri români și introducând ca limbă oficială cea românească. Prin introducerea limbii române în Făgăraș și prin româneasca guvernare a districtului, s'a atras multe lupte cu guvernul, dar n'a cedat.

Ales deputat în dieta de la Sibiiu, mai apoi din partea acesteia trimis ca deputat în senatul imperial din Viena, pretotindene și totdeauna a fost unul din fruntașii reprezentanților naționali.

În 1865, de și era funcționar, nu s'a prezentat la dieta din Cluș, căci aceea s'a convocat pe temeiul unei legi din secolul trecut, care nu știe de națiunea română, — cu toate că avea să decreteze un act important pentru Români, uniunea Transilvaniei cu Ungaria.

Resistența lui națională nepotrivindu-se cu era inaugurată în 1865, el a fost pus în pensie și retrăgându-se din capul districtului Făgăraș, limba română încă s'a scos din oficiu.

De atunci el a trăit retras, mândru în modestia sa, fără ordin și fără alte distincțiuni, la Brașov, unde a trăit trei-șeci de ani, uitat de aceia pentru cari a luptat, dar binecuvântat de Dumnezeu cu sănătate și viață pacinică.

A încetat din viață la 11/23 ianuarie an. c. în etate de 88 ani, lăsând în doliu patru fii distinși: Ioan, Pompiliu, Nicolae și Liviu.

În etern amintirea lui!

Te-ai dus....

*Te-ai dus copile visător
Și blând afar' din cale,
Te-ai dus frumosul mîeu' amor
Cu visurile tale...*

*S'a stîns scîntea, ce-a cădut
Din focul unor stele
Și tremurînd au dispărut
Iluziile mele....*

*La ce-aș cercă să mai sădesc
O floare pe ruine...?
De sigur n'am să mai trădesc
Ca 'n clipele sentine,*

*Cînd stam pierdut în plăsmuirî
De drăgălașe vise,
În leagănul de ferticitri
Al brațelor deschise...*

*O! cum aș vrea să mai rămî
În dulcea-ți suferință..!
Te-ai dus iubirea mea dintîi,
Prea sfînta mea credință!!*

SÂN-PETREANUL.

Ofticoasa.

— Stări sufletești. —

(Urmare.)

Tinca o înțelegea perfect de bine și știe că Elena nu-l putea suferi pe bărbatul ei; d'aceia făcea tot ce putea să nu înțeleagă Ghiță că fiica lui avea oroare de el, că îi era nesuferit. Cât se consumă biata femeie din cauza asta; și pentru că era o natură sensibilă și delicată — calități cu totul opuse lui Ghiță — se consumă singură, fără să cîrtească și fără să spuie cuiva ceva. Noaptea înse când toți dormiau înveliiți în tainica lumină a candeliei pusă lângă icoane, Tinca se uită la Elena cum dormia în patul ei, singură, învelită cu plapăma cea mai bună avînd așternutul cel mai luxos din casă și pernele cu danteluri la margini. Par că îi părea reu că acest copil era al ei și nu al vre unui bogat care să o ție în lux și să îi dea tot ce ar fi voit ca să aibă, căci vedea bine că mediul care încongiură pe Elena, nu era mediul ce i-ar fi priit, din care cauză se topia încet, încet, întocmai ca o plantă exotică crescută pe un pământ dintr'o țară frumoasă cu cerul veșnic posomorît. Dar ce era să facă? Cât îi sta în putere făcea și dînsa: lăsă pe toți ceialalți copii aproape neîmbrăcați, numai să-i cumpere Elenii câte o rochiță mai bună, pălărie, ghete cheverean, mănuși, ciorapi mai fini și alte mîrunțisuri ce-rute de ea. O privia mult cum dormia și lacrămile o podidiau: „Pecat de fata asta... o să se prăpădească cu zile! O vîd cum se topește pe picioare!.. Cui o fi semănînd frate, așa de mîndră? Mama și tata — Ddeu să-i ierte — erau oameni blajini, fără fumuri.

Părinții lui Ghiță — pe cât îmi aduc aminte — erau nișel mai grosolanî dar nu mândri... nu știu ce să ție... Așă am fost ursită să trag eu păcălî pe lumea asta". Dădea din cap cu descurajare, își ștergea lacrimile, învêliă cu plapăma p'ăi micî, se mai uită odată la candelă și în urmă își vêra și dênza capul în așternut încercându-se să doarmă, dar zadarnic, căci somnul nu se lipiă de pleoapele carî o dureă de plâns. Fără să vrea, ascultă cum sforăiă bărbatul ei, lătratul cânelui din curte, pasul monoton al vardistului care trecea pe dinaintea ferestrelor și câte un cântec de cocoș în depărtare. Al mic începea să schincească, Tinca îl luă lângă dênza și-i dădea să sugă. Adormiă la sinul ei. Îl punea iar în leagăn, se mai uită prin pregiur, își vêra iar capul în așternut și tocmai târziu de tot — după ce flueră la Abator de unu — istovită, adormiă și ea.

Ghița Georgescu eră un om fără voință și lipsit de orî ce judecată. Ca om simplu, fără creștere și învêțatură, nu se putea pretinde de la dênzul căci toate lucrurile din pregiur și toți carî îl incongiurau le vedea și îi vedea prin prisma temperamentului lui, de om ignorant, și nici odată nu-și dădea osteneala să înțeleagă pentru ce cutare lucru nu e așă sau nu e astfel.

Nici nu șciea cum să facă morală copiilor când vre-odată se necăjia pe dênșii. Argumentul lui eră bătaia: îi bătea de îi lăsă lungiți jos și numai Tinca îi scăpă din mâinile lui:

— „Ai inebunit Ghiță? Omorî copiii, mă”.

— „Las' să-i omor”... și începea să injure de toți sfinții.

Când Ghiță nu eră supărat atât de tare, el se mulțumiă să spuie: „Fă ticăloaso!” sau „Mă boule!” ori „N'o să ve băgați mințile în cap, păcătoșilor! că ve găsește mama dracului”. „O să ve dați la stăpân și o să vedeți voi ce va să țiecă streini, nu pe salta ca la tata-tu și la mă-ta acasă! Nemernicilor!”

Atunci Tinca interveniă:

— „Lasă-i Ghiță și tu; ce preinđi de la ei? Abiă sînt niște copii”.

— „Copii ai? Hm!.. Așă cređi dta, da ia să poștești să-i veđi la nebunii, că nici dracu nu-i întrece... Lasă-me încoio Tinco, numai tu le-ai dat nas și mi i-ai invêțat cu nărav. Ți-am ție-o în totdeauna, dar nici habar n'ai avut să me ascuți: — o ieș așă de capul teú, — uite ar fi de o mie de orî mai bine să-i dăm la stăpân, să învețe și ei un meșteșug, ca să-și poată câștigă pânea mâne, poimâne, căci vremurile sînt foarte grele în țieua de ađi.

Printr'o asociație de idei își aduse aminte că Elena nu făcea mai nimic în casă, că nu-i ajulă Tinco și că toată țieua citiă romane.

— Da pă temlela aia mare, de ce nu-o puți și tu la treabă? Toată țieulica îmi stă cu nasu în carte... aaascult și eu la prostiile tale ca s'o ținem la învêțatură și să facem profesoare din ea... Aoleu! atăta reú cât o mai învêță asla carte; nu veđi că în capu ei e numai gârgăuni?... Pune-o la treabă și nu mi te luă și tu după prostiile ei”.

Tinca începea să o apere:

— „Nu veđi tu Ghiță cât e de slabă, mai are ea hal să muncească?”

— Păi, pentru că nu muncește, e slabă... Ia pune-o colo, să spele scândurile... să spele rufe și atunci să vedem tot slabă o să fie? Păi, dacă stă ca

o trântoriță toată țieua fără să facă nimica, cum o să se îndrepteze?”

— „Tu nu înțelegi ce are, frate? E anemică”.

— „O fi și anemică — cum ției tu, dar te-aș rugă să me slăbiți cu prostiile. Cine vi le-a mai băgat și p'astea în cap?”

Discuția pe tema această ținea mult, și cu toate că Tinca vorbiă încet, Elena din casa cealaltă auđiea totul, ceea ce o făcea să-l urască și mai mult pe tată-seu.

*

Într'o iarnă începuse să i se mai roșească obraji, dar aceasta transformare nemulțami pe Elena, care consideră roșeața ca ceva comun, mitocănesc, de exemplu cum eră tatăl ei cu obraji roși ca sfecele. Ce nu făcu ca să dispară roșeața din obraji. Măncă puțin, bea oțet, sugea lamăi, dar însedar. Într'o ție află de la o colegă, că numai cafeaua crudă are proprietatea de a face obrazul palid. Paliditatea eră idealul ei; își închipuiă că numai oamenii nobili sînt paliđi și ținea mult să treacă și ea drept față de nobil. Colega ceea care îi dăduse sfatul ăsta, făcuse încercare și reușise de minune.

De atunci Elena începù să mănânce cafea pisată. La început îi veni reú, căci nu eră obișnuită cu o așă amărăciune; se înecă, nu putea să înghiță ușor, gura i se strîngea de amărăciune, saliva îi lipsiă din gură pentru ca să mai poată imoiă cafeaua, dar adăpostată de ideea că avea să devie palidă, se forță, strîngea dinții, închidea ochii și înghițiă cafeaua în silă. Biata mă-sa află într'o ție acest nou obicei al fi-și; se încercă să ascundă cafeaua, dar însedar căci Elena tot o găsiă și atunci își umplea busunarele cu dênza.

La masă ședea ca o treină, jenată, căci nu se vedea în elementul visat țieulnic de creerul ei slăbit, din cauza lipsei de sânge. Tot ce o incongiură, îi făcea reú, frații ei măncau grosolan, rupeau pânea cu mâinile, nu țineau furculița bine, suflau nasul jos și se certaú pe bucățele. Tată-seu măncă și mai reú: muiă pânea cu degetele în farfuria cu mănecare, băgă în gură câte un dumicat cât toate țiele de mare, pleniă din fălci și când bea apă ghiortăiă. Toate acestea o enervau și o făceau să-și întoarcă capul cu desgust. Măncă și ea mai mult par că în silă, dar câtă să ia din locul unde nu băgase tat-seu degetele. Pe urmă trecea în casa cealaltă de unde ascultă vorbele fără șir ale lui tată-seu, se îngroziă căci avea expresii de dogărie, grosolane și grele ca plumbul. Pe urmă cuvintele fără nici o legătură rostite de surorile și frații ei o enervau și ca să-și distragă mintea de la conversație, își astupă urechile cu mâinile și încercă să-și transpoarte mintea aiurea unde se vedea incongiurată iar de lumi fantastice. Atunci totul pieria din giurul ei, nu mai trăiă în cercul acela strîmt, ci într'o lume vastă, bogată, plină cu plăceri, peste care plană un cer senin, un soare cald, în parfum de florî... viață fericită, toate inse incolțite instantaneu în mintea ei exaltată.

Une orî încercă să îndrepte pe tat-seu când spuinea câte-o vorbă d'andoasele.

— „Ei, a dracului, ciurma aia, că nu mai vine să strîngă pe filorcoșii ăstui. Da procopsită ai mai fost fă”.

— Veđi de tine prăpădito și lasă-ne pe noi în pace: Prostiiile astea, o să-ți mănânce capu.

Elena se uită la Tinca:

*

—, Uite mamă! De, ce i-am făcut eu acumă de nu me lasă 'n pace?

Tinca îi spunea la Ghiță la ureche:

—, Ghiță, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-o frate, în pace; nu te gândești că îi faci reu și că suferă? Nu te uiți la ea cum se prăpădește din ți în ți?*

Asta pentru Ghiță eră prea mult. Furios că i se făcea prea multe observații, strigă!

—, Da prăpădească-se dracului odată, că m'a nebunit. Mânânc-o friptă, că tu ai oblojit-o și ai adus-o în halul ăsta. Când îți spunea eu: Tinco, pune-o și p'ăia să mai muncească, tu nici habar n'aveai! Na.. ai venit acum la vorba mea? Păi, când e muerea neam al dracului și nu te ascultă, ce să-i faci?*

Biata Tinca, nu mai putea: n'avea nici un zor de supărarea lui Ghiță, dar se gândia numai la reul care-i făcea Elenii vorbele astea. Se uită în ochii lui foarte serioasă și îi făcea semn să isprăvească odată cu prostiile, dar par' că nu o înțelegea și urmă înainte:

—, Da deți!.. una, doue, că o doare capu, că o dor picioarele, c'are ameteală și mai știu și eu ce dracu mai are? Ea să muncească, să vedem, o s'o mai doară ceva? Ce-i lipsește? I-am luat rochie de lână, i-am luat șosoni, palton... Păi Dumnezeu știe cât am muncit eu pe banii ăștia și tot o doare, frate?.. Eu când am fost mic, umblam desculț, și me trimitea jupănu iarna în tîrg numai într'o flenderiță de bumbac, și clănțeniau dinții în gură de credeam că o să rămăi p'acolo și n'am mai avut nici pe dracu. Și ea, cu căldură în casă, așternut curat, mâncare, toate bune și tot e bolnavă. Ea las-o în colo Tinco, că știu, imi vine câte odată să-mi ia lumea în cap; m'am săturat de viața asta*.

(Va urmă.)

GRIGORE MĂRUNȚEAN.

Facultatea de conversație a femeilor. O revistă femeiască americană a provocat pe o profesoară de gramatică din New-York să-și spună părerea asupra facultății de conversație a femeilor. Ea răspunde invitației astfel: „Femeile noastre sînt inteligente, multe din ele știu să facă distracție, înse foarte puține se pricep cum să converseze bine. E fapt că femeia americană e bogată la vorbă, e vie, pișcătoare în limbă și pretinde să fie ascultată cu atențiune — înse ei nu-i prea place a ascultă pe alții. Afară de aceasta vorbește atât de repede, încât efectul se pierde cu totul. Am trăit în Europa timp mai îndelungat și am avut privilegiu de a observă facultatea de conversație a diferitelor națiuni. E lucru notoric, că femeia franceză e neîntrecută în conversația interesantă, înse nici femeile polono-rusești nu stau mai înderăt. Am cunoscut multe femei daneze, care conversa cu interes, numai cât știinta acestora e mai profundă, pe când francezele și polonezele au mai mare rutină. Prin aceasta nu voiți să dic că fiecare femeie poate fi ușor învățată a conversa. Modalitatea mea stă, în privința aceasta, în aceea că mai întăiu studiez greșelile de care îi desvîș pe elevi. Apoi învăț cum nu este iertat a vorbi și după aceea cum trebuie să se vorbească. Cel mai greu este a învăța pe o femeie, căreia îi place să învecărească multe*.

Chiar din Botoșani.

Doi ovrei în drum de fer

Se 'ntîlnesc

Și sfătuesc:

— Dumneta? — Din București?

— Dumneta? — Din Botoșani.

— E frumos la București,

L-am vădut acum doi ani.

— E frumos și Botoșani,

Știu, am fost și 'n Darabani.

Dar de dta mi-e ciudă

Că ești chiar din Botoșani.

— Dar de ce să-ți fie ciudă?!

— De, să-ți spun, cu dumneta,

De n'oi fi din Botoșani

Ei m'aș prinde la ceva.

— Dar așa?! — Așa, degiaba:

Botoșani sînt vestiți:

Nu me bag cu ei la treburi,

Căci aud că nu-s cinstiți.

— Cum?! Ai noștri? Cum se poate?

Da-s minciuni, me rog, prostii:

Sînt la noi cei mai cinstiți,

Sînt atîția, sute, mii...

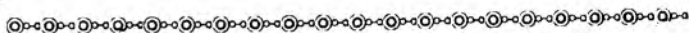
— Sînt? Așa? Atunci dară

Spune-mi unul dintr'o mie.

— Spun. De pildă, .. Dar, ascultă,

Chiar din Botoșani să fie?

TH. D. SPERANȚIA.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

(Urmare.)

Episodul al douălea.

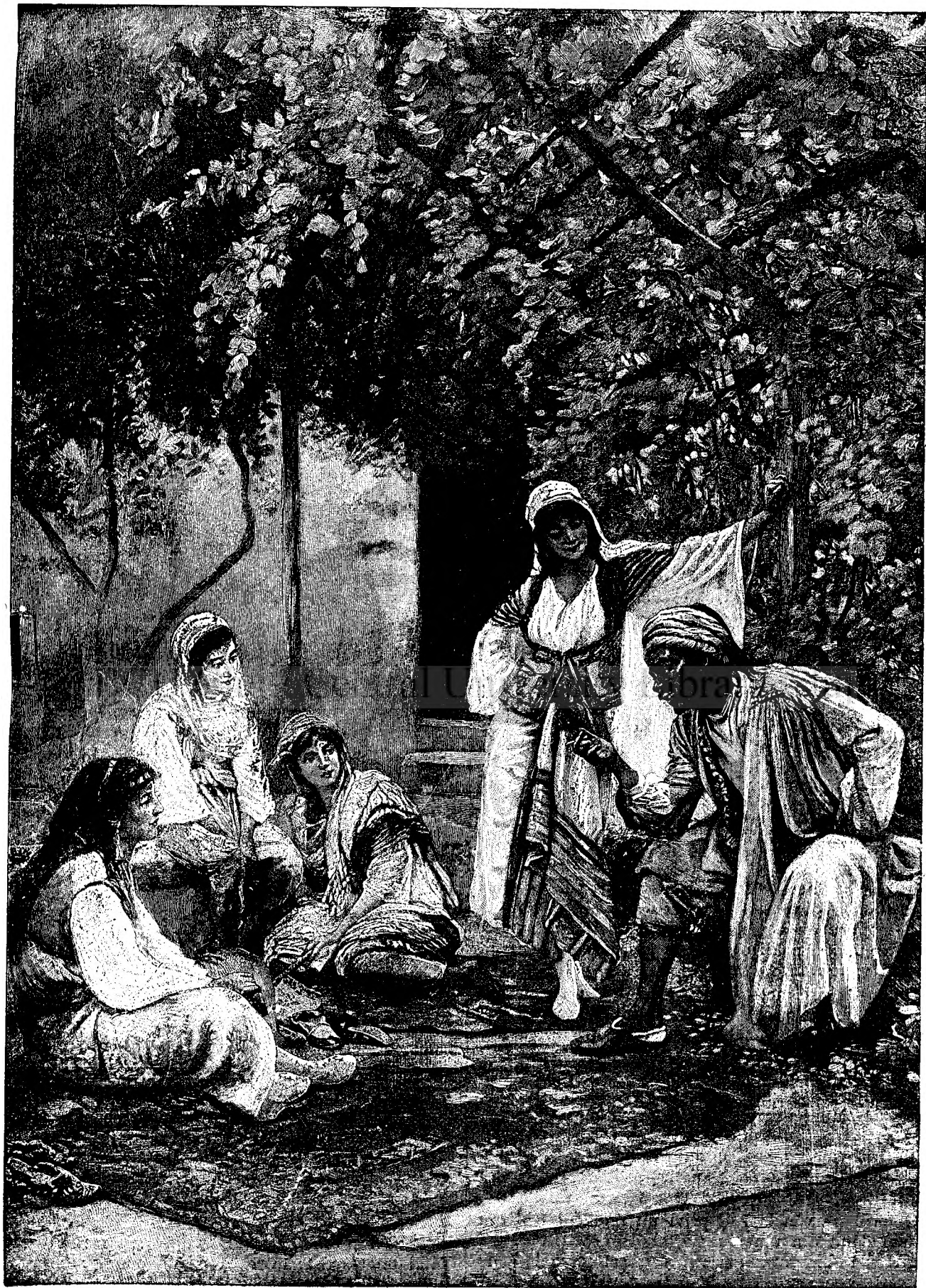
La turci.

IX

Prințul Grigore de Muntenegru.

De doue săptămâni își căută nefericitul Tartarin, dama sa algeriană. Probabil că ar fi căutat-o încă, dacă providența amanților nu i-ar fi venit în ajutor, sub trăsăturile unui gentilom din Muntenegru. Iată cum:

Iarna, în toate sâmbetele sara, teatrul cel mare din Algeria, dă un bal mascat, nici mai mult nici mai puțin decât Opera. Veșnic acelaș sarbéd bal mascat de provincie. Lume puțină în sală. Remășițe de pe la Bullier și Casino, câteva fete ușoare alergînd după armată, hamali fără lucru, frumuseți vestejite, cincîșease spălătorese mahoneze, cari vor să înainteze dar păstrează de pe vremea virtuții tor un ușor miros de usturoi și de șofran. Dar adevărata priveliște nu este acolo ci în foaier, prefăcut pentru această ocazie într'o

POVESTE ORIENTALĂ.

sală de joc. O grămadă impestriată de oameni infierbintați se înghesuiesc împregiurul unor mese verzi. Tiralorii africani, în congediu, punând la gologani din avansul lor, negustorii mauri din orașul de sus, negrii, maltezi, coloniști din mijlocul țării, cari făcuseră patruzeci de leghe pentru a riscă pe un as baniți luați pentru un plug sau o păreche de boi... Toți tremurând, palidți, cu dinții strinși și cu privirea ciudată a jucătorilor, turbure, crucișe, din pricina că fixează mereu aceeași carte.

Maî departe, maî multe triburi de ovrei algerieni jucând între ei. Bărbații poartă costumul oriental, dar pocit grozav prin adăugirea de ciorapi albaștri și șapcă de califea. Femeile buhăite, sarbède, ținându-se țepene în plastroanele lor strimpte de metal aurit. Grupați în giurul mesei, tot tribul gâgăe, se povățuesc, numără pe degete și joacă puțin. Din când în când, după ce s'aŭ povățuit mult, un bătrân patriac cu barba ca a lui Djeŭ, se desparte de ceialați și se duce să rischeze banul întregei familii. Atunci, cât durează partida, e o strălucire de ochi ovreiești, îndreptați spre masă, ochi grozavi de magnet cari fac să joace piesele de aur pe postav și sfêrșesc prin a le atrage încetinel, ca cu o ață.

Apoi certuri, bătăi, injurături din toate țările, strigăte nebune în toate limbile, cuțite scoase din teacă, patrula sosește, lipsesc bani...

Intr'o astfel de serbare desfrănată venise într'o sară marele Tartarin, pentru a încercă să uite, și a căută pacea inimei.

Eroul merge singur prin mulțime gândind la maura sa, când auzi de odată la o masă de joc, doue glasuri iritate, ridicându-se deasupra sgomotului de bani.

„Și eu spun, că-mi lipsesc douzeci de franci, domnule!”

„Domnule!...”

„Și apoi? Domnule!”

„Șciți cu cine vorbești, domnule!...”

„Asta doresc și eu, domnule!”

„Eŭ sŭnt prințul Grigore de Muntenegru, domnule!...”

La auzirea acestui nume, Tartarin, emoționat străbătŭ mulțimea și veni să se așede în rëndul dintei, vesel și mândru de a-și regăsi prințul, acel prinț muntenegrean atât de politicoș cu care începuse cunoștința pe bordul vaporului.

Din nefericire, acest titlu care orbise atâta pe bunul tarasconez, nu produse cea maî mică impresie asupra ofițerului de vânători cu care prințul avuse scena aceasta.

„Cu asta nu am folosit nimic...” duse ofițerul zimbând batjocoritor, apoi întorcându-se spre privitori: „Grigore de Muntenegru... cine-l cunoaște?... Ni-menî!”

Tartarin indignat, făcŭ un pas înainte.

„Me iartă... cunosc eu pe prinț!” dŭs cu un glas hotărît și cu accentul lui tarasconez.

Ofițerul de vânători îl privi un moment drept în față, apoi dând din umeri:

„Atunci bine... împărțiți-ve cei douzeci de franci cari lipsesc și să nu maî fie vorbă.”

Apoi intoarse spatele și se pierdŭ prin mulțime. Aprigul Tartarin voi să se repeadă în urma lui, dar prințul îl oprî.

„Lasă, îi voi plăti-o eu.”

Și luând la braț pe tarasconez, îl trase repede afară.

Îndată ce fură pe piață, prințul Grigore de Muntenegru se descoperi, întinse eroului nostru mâna și aducându-și ceva aminte de numele seŭ, începŭ cu o voce tremurândă:

„Domnule Barbarin...”

— Tartarin, șopti celalalt cu sfială.

— Tartarin, Barbarin, nu-mi pasă!... Între noi de acuma e pe viață și pe moarte!”

Și nobilul muntenegrean îi scutură mâna cu o putere sêlbatecă. Ve inchipuiți ce mândru eră tarasconezul...

„Prințule, prințule...” repetă el cu beție.

După un sfert de cias, amândoi domni ședeau în restaurantul Platanilor, un birt de noapte ale cărui terase se întind pe mare; și acolo, înaintea unei salate rusești udată de un vin bun de Crescia, rețnoiră și legară cunoștința.

Nu ve puteți inchipui ceva maî seducător, decât acest prinț muntenegrean. Subțirel, fin, pêrul încrețit cu fierul, ras, pieptul instelat de diferite decorații ciudate. Avea ochiul viclean, gesturi lingușitoare, și cu un slab accent italian care îi dădea un aer fals de Mazarin fără mustăți. De altfel foarte îmbibat cu limba latină și citind la fiecare ocașie pe Tacit, Horaț și Comentariile.

Dintr'o vechie rasă domnitoare, îl exilasera — cum spunea, frații, de la vârsta de 10 ani, din pricina opiniilor lui liberale. și de atunci străbătea lumea ca să învețe și să petreacă ca un prinț filosof... Coincidență ciudată! Prințul trăise 3 ani în Tarascon și Tartarin se miră că nu-l întêlnise nici odată la club sau pe Esplanadă. „Ieșiam foarte puțin...” duse Al-teța cu un ton evasif, și tarasconezul discret nu îndrăsnî să întrebe maî mult. Toate personagiile mari, aŭ apucături tainice!...

În total, un prinț foarte bun, măria sa Grigore. Și sorbind mereŭ vinul roșiatic de Crescia, ascultă cu răbdare pe Tartarin, care îi vorbiă de maura sa, și fiind că cunoșcea toate aceste dame, se arată dispus să i-o găsească repede.

Bêuse mult și bine. Închinară în sănătatea damelor din Algeria, a Muntenegrului liber...

Afară, sub terasă, marea se sbuciumă mereŭ, și valorile în umbră băteaŭ malul cu sgomotul ca al unor pânze ude cari se clătina. Aerul eră cald, cerul plin de stele.

Printre platanî cântă o privighetoare...

Dar socoteala o plăti Tartarin.

(Va urmă.)

La o mănăstire sosește vlădica pe neașteptate:
Un călugăr aleargă să vestească pe stareț.
— Repede trageți clopotele! strigă starețul.
— Cum să le tragem, prea cuvioase?
— Eh! șciți foarte bine! Ca pentru grindină...

Se represintă o dramă din cele maî sângeroase.
Tatăl unei artiste întreabă pe un odăiaș:

— Fata mea a ieșit?

— Nu, e încă în scenă; nu moare decât peste un sfert de cias.

— Te rog, spune-î că îndată ce o murî, să vie la Gambrinus undă o aștept.

Fenomenele sugestibilității.

Am accentuat, că un fenomen cardinal al stadiului ipnotic e sugestibilitatea. În urma ei ipnotizatului stă sub influința nemărginită a voinței ipnotizatorului, voința și conștiința îi sunt paralizate, sugestiile date lui le primește fără nici o opunere și le implinește cu cea mai mare exactitate, voce și răbdare; ca și când el singur din propria lui voință s'ar fi hotărât la ele. Cu o vorbă ipnotizatului primește și implinește toate sugestiile date lui, fie acestea de ori și ce fel de conținut.

Să vedem acum în ce se manifestă influința sugestiilor asupra funcțiilor sistemului nervos. Prin ele provocăm schimbări esențiale atât în diferitele funcțiuni atârătoare de la voința noastră, precum sunt: funcțiunea organelor provădute cu nervii motori (rezultatul funcționării a căror organe sunt diferitele mișcări); funcțiunea organelor provădute cu nervii sensitivi (în organele simțurilor: vederea, auzul, pipăitul, odoritul și gustul); funcțiunile mai înalte psihice; — cât și în funcțiunile neatârătoare de la voința noastră, precum sunt: perspirația, circulația, mistuirea și organele de secrețiune. Schimbările provocate se deosebesc în unele cazuri foarte puțin de unele stări cu adevărat bolnăvicioase.

A. Influența sugestiilor asupra diferitelor mișcări.

Prin sugestii putem provoca mai ușor schimbări în funcțiunile mușchilor atârători de la voința noastră. Prin ele putem împiedica diferitele mișcări, spre pildă: îi sugerez ipnotizatului, că nu-și poate mișca mâna sau piciorul și de fapt nici nu și le va pute mișca; îi sugerez, că e crescut de padiment și pentru ca să-l mișc din loc trebuie să-l împing cât de bine; trag o linie pe padiment și-i sugerez, că peste aceasta nu poate trece; înședar își va da truda să treacă peste ea, nu-i va succede. Prin sugestii îl pot face pe ipnotizatului mut, să găngăvească, să lase în vorbire unele cuvinte afară, tot asemenea și la descrierea cuvintelor să lase afară sonante sau consonante.

Prin sugestii pot face, ca ipnotizatului să isprăvească mișcări contrare voinței sale. Îl pot face să ingenunchie, să fluere, să joace, să fugă.

Diferitele schimbări în diferitele mișcări le putem provoca nu numai prin sugestii verbale, ci și prin gesturi sau prin aceea, că așezăm d. e. vre-o mână de a ipnotizatului într-o poziție oareș-care, în care poziție o va și ține ipnotizatului fără înșe să-i fi sugerat, ca să și-o țină. În acest cas poziția dată mânei e pentru ipnotizatului tot de acelaș efect, ca și o sugestie verbală făcută în sensul acesta.

Dacă ridic mâna unui ipnotizat foarte sugestibil, — care se află deci în faza a treia a stadiului ipnotic, în somnambulism, — și astfel o așez într-o poziție oareș-care și 'n urmă o las liberă, ea iarăș va căde în poziția ei de mai înainte. Dacă o ridic de nou, observ că ea rămâne niște minute în poziția dată ei și numai în urmă cade jos. Dacă o ridic și a treia oară, atunci nu va mai căde jos, ci rămâne în poziția dată ei. În ori și ce poziție voi așeză de acú încolo mâinile, picioarele sau alte părți ale corpului ipnotizatului, ele își vor păstra poziția dată lor. Poziția dată mânei sau vre-unei alte părți — ipnotizatului și-o esplică astfel, ca și când ipnotizatorul i-ar fi comandat prin sugerare să și le țină astfel.

În toate cazurile acestea mușchii respectivelor părți sunt moi. În general tot corpul ipnotizatului e ca o bucată de ceară, ale cărui părți le poate ipnotizatorul încovoia și îndreptă după plac și cari totodată își și păstrează poziția dată lor atâta timp, până ce ipnotizatorul nu le eliberează din poziția aceasta sau prin sugestia verbală corespunzătoare sau prin aceea, că le prinde el singur și le așeză în poziția lor de mai înainte.

Fenomenul acesta al stadiului ipnotic se numește — după Bornheim — catalepsie sugestivă.

Un fel mai bine pronunțat al catalepsiei sugestive constă în aceea, că așezând mâna sau piciorul ipnotizatului foarte bine sugestibil (somnambul) într-o poziție oareș-care, ele nu numai că vor rămâne în poziția aceasta, ci înțepenesc, se fac ca peatra de țară. Tot corpul ipnotizatului acestora îl pot face să fie ca o bucată de lemn. Dacă așez acuma capul ipnotizatului pe un scaun și picioarele-i pe altul și 'n urmă me pun pe el, atunci corpul lui nici că se va îndoi sub povara mea, atât e de înțepenit. Pentru ca mușchii să devină iarăș moi, ipnotizatorul trebuie să-i netețească sau să-i frece de vre-o câteva ori. Așezarea diferitelor părți ale corpului ipnotizatului în pozițiile lor de mai înainte o face ipnotizatorul în modul sus dis.

Tot pe baza acestora avem să ne explicăm și mișcările automate. În Pesta am asistat la un experiment foarte interesant făcut în privința aceasta de profesorul Laufenauer. El a încovoia și 'n urmă iarăș a îndreptat de mai multe ori una după alta din cot mâna unei femei ipnotizate. Când apoi s'a lăsat de a mai face mișcările acestea, a observat că femeia continuă a le face ea singură de sine însăși și încă foarte ritmice. Ea apoi le-a și făcut tot mereu atâta timp, până ce el n'a împedecat-o sugerându-i să se oprească odată sau prindându-i mâna, când cea ipnotizată a înțeles prin simțirea mușchilor scopul ipnotizatorului.

Tot de categoria aceasta se ține și risul involuntar. Ipnotizatului îi sugerez să ridice, când de fapt va și ride. La început puțin, în urmă înșe tot mai bine, tot mai tare, tot mai cu inimă și astfel tot ar ride, dacă nu l-aș oprî în ris prin sugestia corespunzătoare. Risul acesta involuntar are să fie considerat de produsul mișcărilor automate ale mușchilor respectivi.

Un fenomen interesant al stadiului ipnotic e echolalia. Echolalia constă în aceea, că ipnotizatului le repețește toate cele spuse de ipnotizator, bunăoară ca și un fonograf. Fenomenul acesta se bazează pe mișcările automate ale mușchilor respectivi.

Am dis, că și prin gesturi putem provoca diferite mișcări la cei ipnotizați, întrucât ei imitează toate mișcările făcute prin diferitele gesturi. Pe aceasta se bazează fascinațiunea sau donatismul, numit astfel după ipnotizatorul Donato, care l-a și demonstrat mai dintelu pe cei ipnotizați. La demonstrarea fenomenului acestuia, ipnotizatorul se uită țintă, timp mai îndelungat, în fața celui ipnotizat. În urmă apoi ori și ce fel de mișcări va face și ipnotizatului le imitează după el. Dacă își ridică mâna sau piciorul și ipnotizatului le face acestea; dacă se scoală de pe scaun, se primbă, stă locului, joacă, fuge, tot asemenea și ipnotizatului.

Drd CORIOLAN NEDELUCU.

Credințe populare despre strigoii.

— Din Ineu în Bihor. —

Strigoiiul când se naște, are un fel de ciapsă (piele) roșie peste cap, care nu se poate deslipi până când moașa ori altcineva nu ghicește lucrul pe care e strigoii; ghicindu-l înse — se poate lua ușor.

Strigoiiul se poate cunoaște pe ochi, căci are ochi roșii cari lăcrămează mereu și are — un fel de — codiță.

Dacă în noaptea de S. George te culci sub vr'o grapă părăsită, veți strigoile.

În noaptea de S. George strigoia umblă pe la mai-multe vaci și mulge câte o leacă de lapte, apoi unge cu laptele acela vacile și pe uger, și apoi — au lapte mult.

Dacă puți 9 sdrobi de sare sub un prag străin, pe unde trece ori trec vacile stăpânului pragului — și dacă — după trecerea vacilor — ia sarea și o puți în tărițe la vaca ta, i s'a adus laptele vacilor cari au trecut peste prag și prin urmare — are vaca lapte mult.

Strigoiiul dacă moare — să se întoarcă cu fața în jos în sicriu, să i se bage ace în urechi și aiu în gură, căci altcum se scoală, vine acasă, bate, omoară — prunci, boi, vaci și tot ce i se dă în cale.

Este strigoii pe lapte, pe lucru, pe vânat, pe paseri, pe foc etc.

Strigoiiul se poate face: lup, epure, câne, pasere etc.

Venind două mueri de la Orade, au vădut într'un loc la pășune niște juninci frumoase; una dintre ele râvnind la juninci, a dis către soață-sa să o aștepte puțin. S'a dus lângă o căpiță de fân, ș-a pus corfele jos, s'a dat peste cap și s'a făcut lup. S'a aruncat apoi în spate la o junincă pe care a incențat-o binișor, apoi reintornând lângă căpiță — iar s'a dat peste cap — și s'a făcut muere. Și a dis către soață-sa: „Amu tu ai vđut oarece despre mine, dar tac, că de vei spune cuiva — te voi prăpădi cu pe tot ce ai”. Și n'a cutezat să spună până după moartea respectivei strigoii.

Strigoia lăsată pe lucru în etate de 4 ani — șcie lucră: mătură, spală, coase etc.

Strigoiiul lăsat pe coasă (cosit de iarbă) — ni-mene nu-l poate întrece cu coasa.

Un bărbat și-a părăsit muerea fiind că — într'o noapte ar fi trezit-o, — a clătit-o cu mâna, a strigat-o pe nume — și ea nici că s'a mișcat. Observând-o mai cu atențiune — a aflat că nu resuflă, de unde a dedus că ea ar fi strigoae. Dimineața înse — muerea s'a sculat și — și-a vădut de lucru. Sufletul i s'a depărtat prefăcându-se animal — și mai târziu a reintornat.

Un strigoii — a fost îngropat cu fața 'n sus și fără ca să i se pună ace în urechi și aiu în gură, într'un an — în toată noaptea a venit acasă și totdeauna

ș-a bătut muerea — până ce a început a face slujbe, când apoi — a încetat de a mai veni.

(Alții, afară de muerea lui înse, nu l-a vădut nimenea.)

Maica unui preot (pe care-l retac) a spus către fiul seü precum și către alți vecini — ca aceia să spună la fiul seü, să nu cumva să uite ca să o întoarcă cu fața în jos în sicriu, să-i împungă limba cu ace și să-i bage aiu în gură, că de nu vor face astfel, în toată noaptea va veni acasă. — Și au făcut întocmai precum a lăsat. Toți vecinii și rudele afirmă a-ceasta.

Cel ce prinde șerpe până în S. Georgiu — și-i tae capul cu ban alb, în gură dacă-i pun aiu — și-l duc la biserică în ziua de S. Georgiu, acela vede strigoile, le cunoaște și chiar se spun către el.

Vircolaci se fac din prunci cari mor nebotezați, și din prunci — ce-i „perd” muerile.

Vircolaci poartă norii, mănă luna. Ei se arată în vremuri furtunoase.

Un om strigoii — s'a făcut epure, un vênator a pușcat epurile printr'un picior — dar a scăpat și pușcat, — mai târziu a dat de omul — pușcat prin picior

Un om a aflat peste noapte un câne strein între vacile sale, a luat o păringă — și l-a bătut atâta până abia s'a tras la uliță. Dimineața a aflat din oamenii, că o vecină a lui e pe pat de moarte — pe care altcum avuse jinău — că ar fi strigoae, și care — în sara premergătoare nu o durea nici degetul.

Muerea care vrea să nu aibă prunci, cheamă pe nănăse-sa și aceea duce 9 cărbuni și-i aruncă pe apă curgătoare; dacă cărbunii se întorc pe apă la locul unde i-a aruncat — de 3 ori, apoi îi scoate afară și-i îngroapă în pământ. Din acestea — se fac svêrcolaci.

ARAM IGNA.

Poesii populare.

Din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare.)

 ădurice deasă ești,
 Bădiță departe ești.
 Dacă-ți pare că-i departe,
 Stăi în loc și-mi scrie carte,
 Numa n'o pecelui,
 Ca s'o pot și io ceti,
 Colea sara la lumină,
 Dimineața pin grădină.

Șcii tu mândră ce dicei,
 Când la noi pe prag ședei,
 Că nu este om pe lume,
 Pe noi să ne despreune.
 Iacă omu s'o aflat:
 Că bireu nost din sat
 Pe noi ne-o despreunat.

SALON.

Academia Română.

Anul 1898—99.

Sesiunea generală a Academiei Române se va deschide în București marți la 16/28 martie ora 1 p. m.

Vom publica în nr. viitor raportul nostru despre deschidere, după care vom continua a informa pe cetitorii noștri în fiecare număr despre toate lucrările mai de frunte.

De ocamdată lăsăm să urmeze aici actuala organizație a Academiei, ca astfel publicul nostru să aibă înaintea-și o oglindă a personalului și a împărțirii de acuma.

Din aceasta se vede, că sunt cinci locuri vacante. Doue în secțiunea literară (prin moartea lui G. Chițu și Ales. Roman); doue în secțiunea istorică (prin reposarea lui Al. Odobescu și A. Papadopol-Calimach); și unul în secțiunea științelor (locul lui Ion Giuca.) Prin urmare în aceasta sesiune au să se facă și alegeri de membri noi.

A. Personalul delegațiunii.

Președinte al Academiei Române dl Poni P. Aesori (Vice-președinte) din secțiunea literară dl Ollănescu D. C.; din secțiunea istorică dl Urechia V. A.; din secțiunea științifică dl Fălcoianu St.; secretar general (pe 7 ani, 1898—1905) dl Sturdza D. A.

B. Personalul secțiunilor.

I. Secțiunea literară. Președinte dl Tocilescu Gr. G. (București). Vice-președinte dl Vulcan Iosif (Oradea-Mare). Secretar (pe 7 ani 1897—1904) dl Quintescu N. (București). Membri dl Caragiani Ioan (Iași), dl Hașdău B. P. (București), dl Maiorescu T. (București), dl Naum A. (Iași), dl Negruzzi I. C. (București), dl Ollănescu D. C. (București), dl Sbiera Ioan (Cernăuți), (— Loc vacant), (— Loc vacant).

II. Secțiunea istorică. Președinte dl Ionescu N. (Iași). Vice-președinte dl Urechia V. A. (București). Secretar (pe 7 ani 1893—1900) dl Maniu Vasile (București). Membri dl Babeș Vincențiu (Budapesta), dl Kalinderu I. (București), dl Marian S. Fl. (Suceava), dl Marienescu A. M. (Oradea-Mare), dl Moldovan I. M. (Blaș), dl Sturdza D. A. (București), dl Xenopol A. D. (Iași), (— Loc vacant), (— Loc vacant).

III. Secțiunea științifică. Președinte dl Aurelian P. S. (București). Vice-președinte dl Felix dr. I. (București). Secretar (pe 7 ani 1893—1900) dl Ștefănescu Gr. (București). Membri dl Babeș dr. V. (București), dl Fălcoianu St. (București), dl Haret Sp. (București), dl Kretzulescu N. (București), dl Poni Petre (Iași), dl Porcius Florian (Rodna), dl Saligny Anghel (București), dl Teclu Nicolae (Viena), (— Loc vacant).

C. Personalul comisiunilor

I. Comisiunea permanentă a bibliotecii. Membri: dl Quintescu N., secretar al secțiunii literare, dl Maniu V., secretar al secțiunii istorice, dl Ștefănescu Gr., secretar al secțiunii științifice.

II. Membru conservator al colecțiunii numismatice: dl Sturdza D. A.

III. Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concurs pentru:

Premiul Statului Eliade-Bădulescu, de 5000 lei, destinat celei mai bune cărți în limba română, cu conținut literar, dintre cele publicate de la 1 noiembrie 1896 până la 30 octombrie 1898.

Premiul Adamachi, de 5000 lei, destinat celei mai bune cărți în limba română, cu cuprins moral de orî-ce natură, apărută de la 1 noiembrie 1897 până la 31 octombrie 1898.

Premiul Năsturel-Herescu din seria B, de 4000 lei, destinat celei mai bune cărți în limba română, cu conținut de orî-ce natură, printre cele publicate de la 1 noiembrie 1897 până la 31 octombrie 1898.

Din secțiunea literară: dnl Sbiera I., Tocilescu Gr. G., Vulcan I.

Din secțiunea istorică: dnl Ionescu N., Urechia V. A., Xenopol A. D.

Din secțiunea științifică: dnl Aurelian P. S., Babeș dr. V., Poni P.

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, pentru 1899, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „Studiu hidrografic complet al unuia din următoarele riuri: Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomița, Siretul“. Dnl Haret Sp., Saligny A., Ștefănescu Gr.

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi, de 5000 lei, pentru 1899, care se va decerne celei mai bune lucrări despre: „Biserica creștină ortodoxă din România și influența ei morală în evoluțiunea culturală a țerilor române de la începutul secolului nostru până la 1891“. Dnl Babeș V., Kalinderu I., Marian S. Fl.

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Neuschotz, de 2000 lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului, pentru 1899, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Dnl Aurelian P. S., Poni P., Urechia V. A.

VII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Bodescu, de 1500 lei, pentru 1899, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „Cercetări istorice asupra Țerilor Chilia și Cetatea-Albă“. Dnl Hașdău B. P., Tocilescu Gr. G., Xenopol A. D.

VIII. Comisiunea financiară: dnl Babeș V., Haret Sp., Ștefănescu Gr.

IX. Comisiunea fundațiunii Adamachi: dnl Haret Sp., Poni P., Sturdza D. A.

X. Comisiunea fundațiunii Otteteleșanu: dnl Kalinderu I., Negruzzi I. C., Sturdza D. A., Urechia V. A.

XI. Comisiunea pentru împărțirea gratuită a cărților didactice și religioase din fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu: dnl Aurelian P. S., Sturdza D. A., Ștefănescu Gr.

XII. Comisiunea pentru pregătirea punerii în executare a dispozițiunilor testamentului Ioan Agariei: dnl Aurelian P. S., Ionescu N., Tocilescu Gr. G.

XIII. Comisiunea Dicționarului: dnl Kalinderu I., Maiorescu T., Quintescu N., Sturdza D. A., Tocilescu Gr. G.

*

Membri onorari.

M. S. Carol I. regele României. Protector al Academiei Române, președinte onorar. M. S. Elisabeta, regina României (Carmen Sylva). A. S. R. Ferdinand, principe al României. A. S. R. Victor Emanuel de Savoia, principe regal al Italiei. Ascoli Graz. Isaia (Milan). d'Avril Baron Adolphe (Paris). Benndorf Otto (Viena). Bock Dr. Francisc (Aix-la-Chapelle). Bormann Eugen (Viena). Capellini Cav. Ioan (Bologna). Dahn Felix (Breslau). Domaszewski Alfred de (Heidelberg). Fröhner Wilhelm (Paris). Gonata Ștefan (Basarabia). Grădișteanu Petre (București). Grant-Duff M. E. (Madras, India). Gubernatis Angelo De (Roma). Hirschfeld Otto (Berlin). Hurmuzaki Nicolae (Cernăuți). Iosif Naniescu I. P. S. S. mitrop. Moldovei (Iași). Léger Louis (Paris). Marsy Comite de (Compiègne). Mihalyi Dr. Victor, arhiepiscop (Blaș). Mommsen Teodor (Berlin). Müller Max (Oxford). Petruszewicz A. S. (Lemberg). Picot Emile (Paris). Popea Nicolae, episcop (Caransebeș). Pușcariu Ioan (Bran). Rambaud Alfred (Paris). Rosetti Teodor (București). Schuhardt Hugo (Graz). Stanley of Alderlex Lord Henry (Londra). Suruceanu Ioan Cassian (Chișinău). Tobler Adolf (Berlin).

Membri corespondenți.

I. Pentru secțiunea literară. Români: Bengescu Gheorghe (Bruxelles). Bian Ioan (București). Boiu Zaharia (Sibiu). Burada Teodor T. (Iași). Densușianu Aron (Iași). Gane Nicolae (Iași). Ionescu-Gion G. I. (București). Laurian D. Aug. (București). Mărgărit Apostol (Bitolia). Nenișescu Ioan (București). Philippide Alexandru (Iași). Speranția Teodor D. (București). Șerbănescu Colonel T. (Brăila). Zamfirescu Duiliu (Roma). — Loc vacant.

Străini: Jarnik dr. Ioan Urban (Praga). Lecomte du Nouy A. (București). Rosny Léon de (Paris). Schrader Otto (Jena). Weigand dr. Gustav (Lipsca).

II. Pentru secțiunea istorică. Români: Bogdan Ioan (București). Broștean Petre (Brașov). Densușianu Nicolae (București). Erbiceanu Constantin (București). Goldiș Ioan (Oradea). Iorga Nicolae (București). Onciul dr. Dimitrie (București). Tanoviceanu Ioan (Iași). Slavici Ioan (București). Siefanelli T. V. (Câmpulung, Bucovina). Suțu Michail (București). Vizanti Andrei (Iași). — Loc vacant. — Loc vacant. — Loc vacant.

Străini: Ghedeon Emanuel (Constantinopol). Jung dr. Julius (Praga). Kaluzniacki dr. Emil (Cernăuți). Le-grand Emilie (Paris). Odhner C. T. (Stockholm). Tamm Traugott (București).

III. Pentru secțiunea științifică. Români: Assaky dr. G. (București). Climescu C. (Iași). Cosmovici Leon (Iași). Culiianu N. (Iași). Hepites Ștefan C. (București). Istrati dr. C. (București). Kalinderu dr. N. (București). Negreanu Dimitrie (București). Petrescu dr. Zaharia (București). Robescu C. F. (București). Rômniceanu dr. Gr. (București). Suțu dr. Alexandru (București). Ștefănescu Sava (București). Vițu Alexandru (București). — Loc vacant.

Poveste orientală.

— La ilustrația din nr. acesta. —

A fost odată, că de n'ar fi fost, nu s'ar povesti. . . începe povestitorul povestea sa și toți din giurul lui îl ascultă cu lăcomie. Nicăiri înse poveștile nu sânt

atât de frumoase ca 'n orient, căci acolo cerul e mai senin, aerul mai cald, pământul mai frumos și noaptea mai fantastică . . . Povestitorul nu mai conținește, vorbele lui famecă și răpește inimile.

LITERATURĂ.

Știri literare. Dna Margareta Moldovan prepară pentru publicitate un volum de romane. — Dna Smara va publica în curând în broșură interesanta sa conferință „Șchițe din Tergoviște“, ținută la Ateneul Român din București, în decembrie anul trecut. — Dl I. Schiop, prim-colaborator la „Vulturul“, va scoate la lumină un volum intitulat „Pribeag“.

Societatea Geografică Română din București a ținut ședințele sale sâmbătă, duminică și luni, în 18—20 martie n., sub presiunea regelui și în preșința principelui moștenitor. În prima sară, dl secretar general Lahovari a citit darea de seamă anuală și raportul asupra stării financiare, apoi au urmat două conferințe ținute de dl Gr. G. Tocilescu: „Lucrări pentru cunoașterea patriei și a poporului român“, și dl B. C. Assan: „Călătorie impregiurul pământului“, cu proiecțiuni. În a doua sară a vorbit: Dl Ionescu-Gion: „Despre comerțul bucureșean până la 1800“; dl R. Novian: „Impresiuni din călătoria făcută în 1898 în Islanda“, cu proiecțiuni; și dl C. Boltea: „Despre lucrările și excursiunile geologice ale congresului geologic internațional din Rusia, în anul 1897“, cu proiecțiuni. În a treia sară: Dl C. Alimănișteanu a vorbit asupra „cestiunei terenurilor cu ape potabile la congresul de hidrologie, climatologie și geologie de la Liège, în 1898“, și dl dr. I. Ștefănescu: „Despre paludismul din punctul de vedere geografic“. Un numeros public, domni și doamne, au asistat la aceste ședințe. Regele și prințul au ascultat cu un viu interes aceste conferințe, au felicitat pe dnii conferențiar, s'au întreținut cu mulți din membrii societății și alte persoane aflate față.

Familia Sbiera. Dl dr. Ion G. Sbiera, profesor la universitatea din Cernăuți și membru al Academiei Române, a scos la lumină în Cernăuți un volum de 441 pagini în 8° mare, intitulat: „Familia Sbiera, după tradițiune și istorie și Amintiri din viața autorului“. Cu nouă ilustrațiuni familiare. Scriere înmulțită prin tipar ca manuscris. Precum arată și indicațiunea aceea, lucrarea e menită în prima linie membrilor familiei; conține înse și multe capitole de interes comun, care constituie — vorba autorului — un fel de istorie culturală și politică a Românilor din Bucovina. Partea primă se ocupă de tradițiunea familiară, începând cu originea numelui familiar; în partea a doua se prezintă familia Sbiera în istorie; în a treia, cea mai lungă, sub titlul „Amintiri din viața mea“, găsim biografia amănunțită a autorului, care devine interesantă prin povestirea unor evenimente politice, naționale, culturale la cari a luat parte și cari le-a vădut petrecându-se în giurul se. Ilustrațiunile intercalate sânt bine executate.

Academia Română a ținut cea din urmă ședință publică săptămânală înainte de deschiderea Sesiunii generale, vineri la 5/17 martie. Cu asta ocaziune dl Gr. G. Tocilescu a făcut o comunicare despre Cetatea Dinogeția și valul de pământ de la Galați.

Biblioteca Teatrală, publicată sub auspiciile comitetului Societății pentru fond de teatru român, s'a înmulțit cu o broșură nouă. De curând a apărut nr. 6, care conține „Pălăria ceasornicarului” comedie într'un act după E. Girardin localizată de A. G. N.

Igiena publică în România. Am primit Raportul general asupra igienei publice și asupra serviciului sanitar al regatului României pe anii 1896 și 1897 de dr. I. Felix director general al serviciului sanitar. Proba cea mai sigură a progresului material al statului român ne o dă statistica populațiunii sale; ea constată înmulțirea normală a populațiunii române în totalitatea ei, mai ales a celei rurale; ea înlătură îngrigirile manifestate ici-colo prin presă și chiar de pe tribuna parlamentului, că rasa română ar fi degenerând; ea arată că îmbunătățirea încet crescândă a stării fizice a poporului ne asigură nu numai o pregenitură destul de numeroasă, dar și destul de viguroasă. Ce-i dreptul, se găsesc multe comune unde bilanțul higienic se încheie cu un deficit, dar progresul general e evident. Mai bine decât igiena rurală stă cea urbană, căci primăriile multor orașe au realizat îmbunătățiri; ceea ce în deosebi se impune este canalizarea.

Chestiunea ortografiei. Sub titlul acesta dl Econ. St. Călinescu, profesor, a publicat o broșură prețioasă. Partea I cuprinde regulile ortografice, II ortografia temelor nominale în familiile de vorbă, III discuțiunii ortografice, appendice, latinitatea limbei române.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru român. Anuarul Societății pentru anul 1898 are să iasă de sub tipar în aprilie. Precum am semnalat, secretarul comitetului va începe în volumul acesta o revistă despre mișcarea teatrală la Români din Ungaria și Transilvania în 1898, având a se continua apoi aceasta revistă în fiecare an următor. Revista aceasta are de scop pe de o parte să țină în evidență mișcarea teatrală la noi, dovedind prin aceasta dorul instinctiv al Românului după teatru și astfel justificarea întreprinderii Societății, — pe de alta parte să scoată la iveală direcțiunea spirituală ce stăpânește publicul nostru în cestiunea teatrului. — Fiind dl Valeriu Bologa bolnav, comitetul în 20 februarie (4 martie) a ținut dimpreună cu dsa o ședință, în care a primit toate socotelile și le-a predat apoi dlui P. Petrescu, care va purta socotelile până la adunarea generală de la Abrud. În 25 februarie (9 martie) comitetul a ținut din nou o ședință (a V-a), la care a luat parte dl Onișiu, cassarul substituit dl Nic. Petra-Petrescu și dl Vas. Goldiș. În ședința aceasta comitetul a scontrat cassa și a aflat averea societății în deplină consonanță cu inventarul și efectele în deplină ordine. S'a luat la cunoștință, că a eșit de sub tipar nr. 6 din „biblioteca teatrală”. S'a decis definitiv, ca adunarea generală din ăstan să se țină în zilele de 4/16 și 5/17 iulie la Abrud. Anuarul pro 1898—9 să se tipărească astfel, ca el să poată fi distribuit publicului român cel puțin cu 2 săptămâni înaintea adunării generale. Comitetul a decis, ca secretarul să încerce adunarea fotografiilor de la toți membrii fondator și pe viață ai societății cu scopul de a întocmi un „album” al lor. Încât privește hotărârea adunării generale de la Hațeg, care invită comitetul de a căuta mijloace pentru de a produce înmulțirea

reprezentațiunilor teatrale de diletanți printre Români, comitetul a primit în cestiunea aceasta o scrisoare-apel prezentată de secretarul societății și a hotărât, ca această scrisoare tipărindu-se să fie trimisă la mai multe persoane cunoscute din diferitele centre românești.

Trupa teatrală Alexandrescu și Bobescu. Eminentă trupă de operă și operetă română de sub direcția dlor P. S. Alexandrescu și A. Bobescu, care a re-purtat succese pe scena teatrului imperial din Odesa și Kișineu, a sosit la Galați pentru patru reprezentații. Dl Alexandrescu a întrerupt seria de la Odesa din cauza postului mare, pe care Rușii îl țin, cum se știe, cu mare rigurositate. După ciclul de la Galuți, trupa se va reîntoarce în Rusia. Trupa e compusă din 40 de persoane.

Dna Teodorini la Craiova. Renumita artistă, dna Elena Teodorini, încheiând debutul la București, a cântat cu cel mai mare succes la Iași, Brăila și Galați, iar în săptămâna trecută a încântat pe craioveni, cari au serbătorit-o cu mândrie și mai mare, căci dsa este fiica Craiovei.

O serbare la Ateneul din București. Comitetul doamnelor din Ligă va aranja la 16/28 martie o serbare foarte interesantă, a cărei programă s'a stabilit zilele trecute sub președința dlui V. A. Urechia. Din acea programă, foarte variată, putem cită piesa „Miron Costin” a dlui V. A. Urechia. Rolurile acestei piese vor fi ținute de dna Păltineanu, dsoara Periețeanu-Buzău și de dl Mihail Vlădescu, președintele Ligei. Mai mulți artiști și artiste libere și de la Teatrul Național vor da concursul lor pentru reușita serbării.

Teatru românesc în Bucovina. Am scris că progresul Societății pentru fond de teatru român a îndemnat și pe frații din Bucovina să înființeze asemenea societate. S'a organizat la Cernăuți un comitet de domni și doamne care a lansat prin țară două sute de liste de subscripțiune pentru adunarea unui fond necesar spre a înființa un teatru național românesc în Bucovina. Urâm succes grabnic!

Concert și teatru de plugari în Coștelu. Corul gr. or. român al tinerimei plugarilor din comuna Coștelu a dat sâmbătă la 6/18 martie concert popular, compus din cvartete. Apoi a reprezentat piesa „Norocul în casă” și monologul „Surugiul”.

SCULPTURĂ.

Expoziție de sculptură la Ateneul din București. Dl Oscar Spete, un eminent sculptor, absolvent și medaliat al Academiei regale de bele-arte din München, a organizat de câteva zile la Ateneul din București o frumoasă și interesantă expoziție de sculptură. Printre lucrările expuse se ved: un Faun dansând; În odihnă (jumătate mărime naturală); Bustul pictorului Treutsch din München; După bae, schiță; Un pescar; Un ebauche pentru Faun. Regele și prințul Ferdinand au vizitat de curând aceasta expoziție și au examinat, spune „Drapelul”, cu multă atenție cele șese bucăți ale artistului, care le-a dat toate explicațiile asupra lucrărilor sale și au ramas încântați de perfecta execuție și la plecare au felicitat pe dl Spete pentru frumoasele sale opere.

Un sculptor român la Milano. Dl Constantin Bălăcescu, unul din puținii sculptori români, are la Milano un atelier mult apreciat. Acuma artistul lucrează la mai multe opere pe care le va trimite la expoziția universală din Paris, care se va deschide la 1900.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Alegerea de episcop la Arad. Cetim în „Gazeta Trans.” că sinodul pentru alegerea noului episcop al Aradului se va întruni în 2/14 mai. În ziua aceea se vor face pregătirile și ensaș alegerea va fi în ziua următoare.

Din dieceza Aradului. „Tribuna Poporului” serie, că Prea Cuvioșia Sa părintele archimandrit și vicar episcopesc Iosif Goldiș a adresat un circular către oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul consistorului din Arad, prin care se notifică cumcă conducerea afacerilor în districtul acestuor consistor pe timpul vacanței scaunului episcopesc este concredută Prea Cuvioșiei Sale, îndrumând preoțimea parohială, ca la sfintele rugăciuni să pomenească „I. P. S. arhiepiscopul și mitropolitul nostru Ioan”.

Fondurile archidieceșei Blaș. O circulară a consistorului archidieceșan de Blaș arată, că fondurile care se administrează la cassa centrală a archidieceșei, se urcă la două milioane 589.592 fl. și 8500 franci.

De la școala de fete din Lugos. Ni se scrie din Lugos, că epitropia fundațiunii Ana Alexandrovici a întârit zilele trecute unanim în postul de învățătoare la școala superioară fundațională de fete pe dsoara E. Ogrin.

C E N O U.

Reuniunea femeilor române din Blaș a ținut adunarea sa generală în 12 martie sub presidiul dnei Aurelia N. Solomon care a deschis-o cu o vorbire frumoasă. Din raportul dluș secretar dr. Ambrosiu Chețian s'a constatat, că tombola a produs un venit curat de peste 1000 fl. Reuniunea are 117 membri; averea ei la finea anului 1898 a fost de 3559 fl. 26 cr. Anul trecut reuniunea a dat un nou ajutor de 300 fl. fetițelor sărace de la școala de fete de acolo.

Proces de presă contra dluș dr. V. Lucaciū. Aflăm din „Tribuna Poporului” că s'a intentat proces de presă în contra dluș dr. V. Lucaciū pentru o scrisoare adresată studentului de drept Lucian Bolcaș și publicată în numitul țiar. Procesul se va pertractă la juriul din Oradea-mare.

Procesul bisericeș Sf. Nicolae din Brașov, intentat statului român, pentru plata rentei de 75.000 lei anual pe seama școalelor, a venit în săptămâna trecută înaintea secției I a tribunalului Ilfov. Inse din cauza că s'a presintat un act semnat de dl G. B. Pop, ca președintele comitetului parohial al bisericeș din Brașov-Cetate, prin care se cere încetarea procesului, sub oare-cari condițiuni, procesul s'a amânat la 15 septembrie, ca procuratorul bisericeș Sf. Nicolae din Brașov-Scheiū, dl Titu Maioreșcu să poată studiă actul presintat.

Statua lui Mihail Kogălniceanu. La Iași s'a organizat un comitet care să adune fonduri pentru ridicarea unei statue acolo în onoarea marelui patriot și bărbat de litere Mihail Kogălniceanu. Președinte de onoare al comitetului este mitropolitul Moldovei și al Sucevei, președinte Nicolae Culiian profesor la universitatea din Iași, P. Poni profesor tot acolo și președinte al Academiei Române, I. Burada prim-președinte al Curții de apel. Acest comitet, constituit de mai mulți ani, face acum un nou apel la publicul contribuitor.

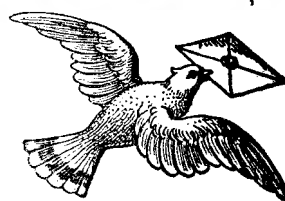
Păpușile Carmen-Sylvei. Aflăm din țiarele bucu-reșcene, că peste câteva țile publicul de acolo va fi admis să viziteze expoziția de păpuși colectate de regina Elisabeta, păpuși cari au fost expuse în Germania, cu scop de a adună fonduri pentru binefacere.

Descoperirea dluș dr. Pușcariu, despre care am vorbit în nr. trecut, va fi discutată în curând la Paris, căci distinsul profesor din Iași a trimis Academiei de științe de acolo comunicarea originală a descoperirii sale. Dl dr. Pușcariu afirmă că în cercetările dsale asupra leziunilor sistemului nervos central, a găsit în mod constant, în țesătura nervoasă, niște formațiuni speciale, a căror natură parazită nu-i lasă nici o îndoială și pe care trebuie să le considere ca agentul patogen al turbării, decă așteaptă în liniște confirmarea specialiștilor.

Ajutoare pentru elevii meseriași. Comitetul Asociațiunii, prin vicepreședintele dr. Il. Pușcariu și secretarul Il dr. Beu, publică concurs pentru 16 ajutoare de câte 25 fl. anual din suma de 400 fl. pusă la dispoziția Asociațiunii de către ministrul de comerț pentru ajutoare învățăcelor meseriași din patrie. Cererile sunt a se trimite până la 15 aprilie n.

Au murit: *Ieronim G. Barițiu*, funcționar în pensiune al institutului de credit și economii „Albina”, unicul fiu al lui George Barițiu, după o boală crudă și lungă, în sanatorul din Sibiu, sâmbătă la 6/18 martie, în etate de 51 ani. Reposatul ș-a încercat puterile și pe terenul literar, publicând prin anii 70—80 multe traduceri în foaia noastră. În mormântarea s'a făcut luni în 8/20 l. c.; — *Maria Todoran n. Ciomor*, soția dluș Andreiș Todoran, proprietarul tipografiei „Aurora” din Gherla, la 2 martie, în etate de 35 ani; — *Veturia Gherlan*, fiica dluș I. Gherlan, notar cercual în F. Oșorheiū, în etate de 13 ani.

Poșta redacției.

Avis colaboratorilor nostri. Redactorul foii noastre plecând să ia parte la sesiunea generală a Academiei Române, roagă pe toți colaboratorii „Familiei” ca până în dumneca Floriilor să-i adreseze scrisorile la: București, Hotel de France.

Romulus. Versurile sunt slabe. Regretăm că nu ve putem destăinuî cine scrie sub acel pseudonim; tot ce ni-i permis să spunem, este că nu-i acela pe care îl presupui dta.

Maș multora. Din nr. 42 nu mai avem nici un exemplar.

Ușia. Regretăm că nu le putem întrebuiță.

Belinș. Nu putem publica notița, căci direcțiunea financiară a început să taxeze drept anunțuri, supuse la timbru, toate bibliografiile și informațiunile noastre din rubrica „Literatură”.

Călugăruș. Nu le putem întrebuiță. Poate mai târziu.

Dluș I. O. P. in Bp. Sunteți prea nerăbdători. Nică noi nu le-am primit încă.

Călimdarul săptămânei.

Dumineca a 2-a din post. Ev. dela Marcu, c. 2, gl. 1, a inv. 1			
Țiua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele.
Duminecă 14	Cuv. Benedict	26 (+) Floriile	5 36 6 6
Luni 15	Mart. Agapiu	27 Rupert	5 34 6 8
Martți 16	Mart. Sabin	28 Malchu	5 31 6 10
Mercuri 17	† Cuv. Alexie	29 Chiril	5 29 6 12
Joi 18	Păr. Chiril	30 Guido	5 27 6 13
Vineri 19	Mart. Cris. și Darie	31 Amos	5 24 6 15
Sâmbătă 20	SS. uciși în mân. Sava	1 Aprilie Hugo	5 22 6 16

Proprietar, redactor respunțător și editor: IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.